

N:o 32.

Ank. till Riksd. kansli den 27 April 1888, kl. 1 e. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7 i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om uppskof i vissa fall med tillämpning af kongl. förordningen den 9 oktober 1885 om mått och vigt.

Uti en den 11 i denna månad inom Andra Kammaren väckt motion, deri tolf af kammarens ledamöter instämt, har herr *Liss Ol. Larsson* föreslagit, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan förändring i kongl. förordningen den 9 oktober 1885 angående mått och vigt, att tillämpningen af samma förordning i de delar, som skola träda i kraft från och med 1889 års början, måtte uppskjutas till början af år 1900, och att i samma förordning de ändringar måtte vidtagas, som varda en följd af ett sådant uppskof.

Till stöd för detta förslag har motionären anfört:

att i åberopade förordning vore uti dess öfvergångsbestämmelser föreskrifvet, att förordningen skulle träda i kraft med början af år 1886; dock att de författningar angående mått och vigt, hvilka gälde omedelbart före utfärdandet af förordningen den 22 november 1878, i de delar, som icke blifvit upphäfdade genom nådiga instruktionen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå och för justerare af mått och vigt, jemväl finge tillämpas intill början af år 1889, och att under den sålunda stadgade öfvergångstiden en hvar enskild vid handel och eljest, då varor

Bih. till Riksd. Prot. 1888. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 27 Häft.

skola aflemnas eller emottagas efter mått eller vigt, finge använda vare sig de omedelbart före den 22 november 1878 gällande eller de metriska måtten och vigterna, — dock så att, när antingen aflemnaren eller emottagaren sådant fordrade, de gamla måtten och vigterna skulle användas, samt att således från och med nästa års början inga andra än de nya metriska måtten och vigterna finge begagnas, vid ansvar för öfverträdelse deraf af böter till och med femtio kronor;

att allmänheten med stort bekymmer emotsåge denna tidpunkt, då alla hittills lagliga och af allmänheten begagnade mått och vigter skola kasseras, för att utbytas mot de nya metriska måtten och vigterna, som endast ett fåtal förstode och hvars nytta endast ett fåtal förmådde inse;

att kostnaderna för ett sådant ombyte af mått och vigt ej kunde till siffran beräknas, men att det torde vara uppenbart, att desamma skulle komma att uppgå till många hundra tusental, att icke säga millioner kronor, men ännu värre vore allt det trassel, obehag och svårigheter af mångahanda slag, som derigenom komme att drabba allmänheten — och detta allt utan att någon af reformen beredes afsevärd nytta eller fördel; samt slutligen

att motionärens öfvertygelse vore, att ännu många år erfordrades, innan det stora flertalet af landets invånare blefve moget för en så genomgripande förändring i landets mått- och vigtsystem, som det, hvilket enligt ifrågavarande förordning skall tillämpas från och med nästa års början; och trodde motionären fördenskull, att ett beslut om ytterligare uppskof med reformens genomförande skulle inom landet emottagas med glädje och tillfredsställelse.

Sedan Kongl. Maj:t uti proposition till 1876 års Riksdag föreslagit, att det metriska systemet skulle börja att tillämpas år 1879 och uteslutande användas från 1883 års början, men Riksdagen beslutat förlängning af öfvergångstiden till början af år 1889, så utfärdades i öfverensstämmelse härmed *dels* kongl. förordningen om mått och vigt den 22 november 1878, *dels ock* den nu gällande kongl. förordningen om samma ämne den 9 oktober 1885, hvilken senare, beträffande tiden för förordningens trädande i kraft, innehåller följande öfvergångsbestämmelser:

»§ 49. Denna förordning träder i kraft med början af år 1886; dock att de författningar angående mått och vigt, hvilka gälde omedelbart före utfärdandet af nådiga förordningen den 22 november 1878, i de delar, som icke blifvit upphäfdade genom nådiga instruktionen för finansde-

partementets kontroll- och justeringsbyrå och för justerare af mått och vigt, jemväl må tillämpas intill början af år 1889.

§ 51. Under den i § 49 nämnda öfvergångstid må hvar och en enskild kunna vid handel eller eljest, då varor skola aflemnas eller mottagas efter mått och vigt, använda vare sig de omedelbart före den 22 november 1878 gällande eller de metriska måtten och vigterna; dock att förstnämnda mått och vigter skola begagnas, då antingen aflemnare eller mottagare af varan sådant fordrar.

§ 52. Innehafvare af mått och vigter, som varit gällande omedelbart före utfärdandet af nådiga förordningen den 22 november 1878, vare ej skyldig att under år 1888 låta dem omjusteras i annat fall, än att anmärkning mot deras rättighet förekommer.

§ 53. 1. Intill början af år 1889 må det vara tillåtet att justera efter det metriska systemet inrättade mätstockar och mätskalor, å hvilka indelningar efter fot och dess delar jemväl äro anbragta.

2. Å besman och pyndare må icke finnas indelning efter annat vigtsystem jemte det metriska.

§ 54. För landtmäteriförrättningar skall det metriska längdmåttet och ytmåttet tillämpas; dock åligger landtmätare att framdeles och intill dess annorlunda varder förordnad uti ego- och delningsbeskrifningar införa i särskilda kolumner jordområdenas innehåll, uttryckta icke allenast i det metriska ytmåttet, utan äfven i tunnland och kappland eller, der delgarne så önska, i kvadratref och kvadratstänger.

Angående metersystemets införande vid skogsväsendet är särskildt stadgad.

§ 55. För åren 1887 och 1888 skola de årliga markegångstaxorna, äfvensom alla taxor och förordningar rörande varor och effekter samt afhandlingar emellan enskilde och statens myndigheter upptaga mått och vigt efter både det metriska och det förut gällande systemet.

§ 56. Med undantag af hvad i § 54 är sagdt må ifrån den 1 januari 1889 i kronans räkenskaper och förhandlingar endast det nya mått- och vigtsystemet användas.»

Under den långa öfvergångstid, som sålunda stadgats med afseende på det nya mått- och vigtsystemets fullständiga införande, har till följd af det metriska systemets användning inom statens verk och i offentliga handlingar samt genom dess vidsträcktare tillämpning inom såväl yrkena,

som den internationella handeln, en stor del af den svenska allmänheten haft anledning att inlära detta systems grunder samt att skaffa sig en klar föreställning om de mått och viktquantiteter, som tillhöra detsamma. Tillfälle att inhemta dessa grunder kan också sägas hafva blifvit hvar och en beredt genom populära uppsatser i senare årens almanacka och andra folkskrifter, hvarjemte i skolorna grundlig undervisning i detta system redan sedan flere år tillbaka meddelats. Åtskilliga läroböcker i räkning, utkomna under de senare åren, hafva helt och hållet inrättats efter det nya systemet, med uteslutande af det gamla. En ganska stor tillverkning af redskap för mätning och vägning har, enligt hvad utskottet inhemtadt, med anledning af den definitiva öfvergången vid nästa års början till det nya systemet redan egt rum och pågår för närvarande alltjemt; och skulle en betydlig del af denna tillverkning genom öfvergångstidens förlängning till år 1900 tillsvidare förblifva nästan värdelös.

Med afseende på justering och omjustering af mått och vichter efter det äldre och efter det metriska systemet råda olika bestämmelser, hvilket i och för sig är en oegentlighet, som vållat åtskilliga olägenheter vid tillsynen öfver de gällande författningarnes efterlefnad. Ifrågasatta ändringar i bestämmelserna rörande justering af redskap enligt 1865 års kongl. stadga angående mått och vikt, hafva, ehuru fullt befogade, icke vidtagits på grund deraf, att samma stadga skolat upphöra att gälla vid början af år 1889.

De oundvikliga svårigheterna vid den definitiva öfvergången till det nya systemet torde, enligt utskottets åsigt, blifva föga mindre år 1900 än år 1889, emedan den del af allmänheten, som möjligen ej besitter nog förmåga eller nog företagsamhet att frivilligt inlära det metriska systemet, endast lär kunna bringas dertill genom tvånget att vid handel ochandel använda mått och vichter efter detta system.

Slutligen får utskottet påvisa, att man vid införandet i våra grannländer Norge och Finland af det metriska systemet ej ansett nödigt att göra öfvergångstiden så lång, som den redan hos oss tilländalupna; och hafva i det förstnämnda landet, der öfvergångstiden numera är förbi, för såvidt utskottet har sig bekant, inga olägenheter försports med anledning af för knappt tillmätt öfvergångstid. I Norge utfärdades lagen om det metriska systemet den 22 maj 1875. Detta system började derstädes tillämpas jemte det äldre från den 1 juli 1879 och blef uteslutande gällande från den 1 juli 1882. I Finland infördes systemet genom förordning den 16 juli 1886, hvilken trädde i kraft från och med den 1 januari 1887 och gäller jemte äldre författningar om mått och vikt till den 1

januari 1892, efter hvilken tid det metriska systemet skall uteslutande användas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 27 april 1888.

På utskottets vägnar:

G. THESTRUP.
